

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V TELČI

TISKOVÁ ZPRÁVA

Na zámku v Červené Řečici probíhá rozsáhlá obnova

V Telči 8. 1. 2021

Zámek Červená Řečice prochází v současnosti stavební obnovou, která ve značném rozsahu zahrnuje i restaurování. Rozsah prací, které se v minulosti musely z finančních důvodů omezit spíše na nejnútnejší havarijní situace, je od podzimu 2020 díky dotačním prostředkům rozšířen na celkovou obnovu části budov v areálu zámku. Ta probíhá pod dohledem telčského pracoviště Národního památkového ústavu a je finančně podpořena z Integrovaného regionálního operačního programu IROP 3.1.

Původně gotická tvrz byla ve 14. století přestavěna a rozšířena na hrad, jenž sloužil jako správní a hospodářské centrum pelhřimovského dominia pražského biskupství. Dnešní rozsáhlý areál nepravidelného šestibokého půdorysu vznikl renesanční přestavbou v 16. století, kdy si zámek postupně předávalo několik šlechtických rodů. Tato etapa vytvořila umělecko-historicky nejhodnotnější části areálu, pro něž jsou typické prvky tzv. české renesance. V 17. století se znovu stal majetkem pražských arcibiskupů a až do roku 1948 sloužil jako centrum hospodářské správy. Poté zde byl umístěn archiv a také byty. Změna užívání objektu pro tyto účely se negativně podepsala na jeho technickém i vizuálním stavu, stejně jako fakt, že většina budov a místností v nich posléze nebyla užívána vůbec a případná údržba se omezovala jen na některé kritické havarijní situace. V posledních letech získal zámek nového vlastníka, který s omezenými finančními prostředky včetně dotačních titulů z veřejných zdrojů započal s obnovou střešních konstrukcí na menší ploše střech. Zároveň byla však zpracována projektová dokumentace pro obnovu velké části areálu, která sloužila jako podklad pro žádost o podporu z výše uvedeného programu.

„Vzhled jedinečného zámku pevnostního typu ovlivnily nejvíce renesanční a barokní úpravy, přesto je i gotická fáze dodnes velmi čitelná. Cenné jsou především zachované typické znaky renesanční architektury – sgrafita s figurálními motivy, vysoké renesanční štíty, lunetová římsa či hřebínkové klenby“, konstatuje Terezie Vohralíková z telčského pracoviště Národního památkového ústavu.

„Figurální sgrafitová výzdoba byla v minulosti restaurována podle našich dosavadních poznatků pouze v první polovině 20. století a jen na části objektů, např. na fasádě spojovacího krčku, tudíž se tu dnes můžeme setkat s nedotčenými originály z 16. století, byť v jen v menším rozsahu a zejména na plochách, které se vlivem pozdějších stavebních úprav dostaly mimo pozornost majitelů či správců. Krásné příklady této uměleckořemeslné techniky byly objeveny například na vnitřních plochách štítů na půdách, tyto zůstaly zachovány většinou změnou dispozice krovu, nebo na plochách stěn v soklové zóně, které byly zasypány při změně nivelety podlah,“ dodává Petr Severa rovněž z územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči.

Po roce 1990 nebyl zámek využíván. V té době jej získalo bytové družstvo Unimax. Nový vlastník projevil zájem ve spolupráci s příslušnými orgány památkové péče zastavit chátrání zámku. Kroky k záchraně areálu podnikal již mnoho let rovněž Spolek na záchranu památek černořečických. V roce 2014 byl zámek prohlášen vládou České republiky za národní kulturní památku. Nyní jej vlastní družstvo Zámek Šebestián.

„Od září 2020 probíhá obnova celého areálu. Hlavním cílem projektu je zachovat, ochránit a rozvíjet potenciál národní kulturní památky a využít ho k vyváženému rozvoji území západní části Českomoravské vrchoviny. To znamená stavebně jej stabilizovat a obnovit, zároveň zpřístupnit některé dosud nezpřístupněné prostory památky a využívat jeho kulturní potenciál pro celoroční poskytování kulturních a vzdělávacích služeb veřejnosti. Projekt přitom klade důraz zejména na kvalitativní stránku náplně s využitím moderních a efektivních forem prezentace“, uvedl majitel zámku Daniel David.

Stěžejní část prací v roce 2020 představovala oprava části střech a krovů, statické zajištění a sanace přístupového mostku k zámku a z oblasti restaurování konsolidace nejpoškozenějších částí sgrafitové výzdoby spojovací chodby. V následující etapě bude pokračovat také komplexní obnova exteriérů i interiérů vstupního křídla a většiny fasád. Zejména v případě fasád bude velká část prací provedena uměleckořemeslným a restaurátorským způsobem, neboť cílem obnovy areálu je zachovat v maximální možné míře památkovou hodnotu zejména četných prvků výzdoby z kamene či štuky a také charakter historických omítek, které však bude nutno ve velké míře rekonstruovat obdobnou technikou, jako v době vzniku.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V TELČI

Veškeré stavební i vyklízecí práce probíhají v součinnosti s archeology z brněnského pracoviště Archaia a také za účasti pracovníků generálního ředitelství NPÚ, kteří mají na starosti průzkum a dokumentaci celého areálu.

Při takto rozsáhlé obnově začalo zákonitě docházet již v prvních měsících prací k zajímavým nálezům a zjištěním. Většinou se jedná o objevy řemeslně-uměleckých detailů, jež byly v průběhu staletí převrstveny novější stavební vývojovou etapou.

„Tímto způsobem se díky dobré spolupráci s realizační firmou a jejich pracovníky podařilo zachránit nově objevená sgrafita pohlcená interiérem dostavěného paláce, objasnit průběh nejstarší středověké hradby nebo zachránit dekorativní podlahu z biskupské ložnice. Všechny takové nálezy jsou dávány do kontextu s našimi dosavadními znalostmi o historii zámku a zároveň doplňují a cizelují závěry stále probíhajícího stavebně-historického průzkumu“, doplňuje Vohralíková.

Celková obnova zámku v Červené Řečici by měla být dokončena v roce 2022, kdy bude tato národní kulturní památka zpřístupněna veřejnosti. Zámek byl v roce 2014 nominován na Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro v kategorii *záchrana a obnova památky*. - Získal zvláštní ocenění generální ředitelky NPÚ. Před započítáním této rozsáhlé obnovy byly záchranné a udržovací práce podpořeny Ministerstvem kultury z Programu záchrany architektonického dědictví.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je naplňovat v Kraji Vysočina poslání odborné instituce památkové péče dané zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Telči také zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu, vydává sborník *Památky Vysočiny*, organizuje cyklus přednášek *Rodinné stříbro – Památky kolem nás* a provádí archeologické průzkumy. Další informace najdete na www.npu.cz/uop-telc.

Kontakt:

Mgr. Terezie Vohralíková, Odbor péče o památkový fond, NPÚ ÚOP v Telči, 778 735 851, e-mail: vohralikova.terezie@npu.cz

Mgr. Petr Severa (restaurování), Odbor péče o památkový fond, NPÚ ÚOP v Telči, 724 663 726, e-mail: severa.petr@npu.cz

Ilona Ampapová, prezentace a práce s veřejností, NPÚ ÚOP v Telči, 724 663 511, e-mail: ampapova.ilona@npu.cz